

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

KLOPIZTÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre 1 kor. 80 fillér.
Vidéken postán küldve negyedévre 3 kor. 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULÁ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.

Kéziratok nem adatszák vissza.

Hirdetések árszabály szerint.

Az eredmény.

A honatyák megkezdették tevékenységüket, de az ország lakossága csak néha-néha hall a politika berkei felől egy kis lármát. Ilyen körülmények között mi katolikusok is elérkezettnek láthatjuk az időt arra, hogy úgy a sajtófejlesztés, mint a társadalmi szervezkedés terén ott folytassuk elkezdett tevékenységünket, ahol 4 hónap előtt elhagytuk. Álláspontunk tiszta: mi hű gyermekei vagyunk az egyháznak, ragaszkodunk ennek hagyományaihoz és meg vagyunk róla győződve, hogy a modern társadalom azért nem tud hivatásának magaslatára emelkedni, mert félreismerte céljait és feladatait. Minden erőnkkel azon dolgozunk, hogy a nép visszanyerje az egyházba helyezett bizalmát.

Azon akarunk dolgozni, hogy a nép szakítson az erőszak hirdetőivel és békés uton törekedjék társadalmi helyzetén javítani.

Ezeket a törekvéseket azonban nemcsak hirdetni, hanem a gyakorlatban is érvényre juttatni kell, ha hasznára akarunk lenni a népnek.

A keresztény szociális törekvések csak úgy lesznek igazán hasznára a népnek, ha kihasználják a szervezkedésben rejlő erőt és a keresztény sajtót. Hogy miképpen kell a dolgot csinálni, erre példát nyújt a szociáldemokrácia.

Egy szociáldemokrata lapban azt olvassuk, hogy az áldozatkész elvtársak jövedelmük egy hatod részét, az az 20 korona heti keresetből 3 koronát pártcélokra fordítanak. Mit szóljunk azokhoz, akik folyton kiabálnak: „nézzétek a szabadkőművesek és szocialisták előrenyomulását,” de ők semmit se tesznek a katolikus egyesületek, vagy a katolikus sajtó érdekében, sőt gyakran ellenük dolgoznak.

Nem látják ezek, hogy a szociáldemokraták és szabadkőművesek csak azért tudnak olyan szép eredményeket elérni, mivel fegyelem, összetar-

tás és áldozatkészség uralkodik soraikban?

Szomorúan nézni egyes katolikusok szereplését, akik annyi szeretettel sem viselkednek a katolikus intézmények és szervezetek iránt, hogy ezekért akármilyen csekély áldozatra hajlandók volnának. Visszatetsző látni, milyen ellenkezés támad, ha arról van szó, hogy néhány fillért áldozni kellene, például a katolikus sajtóért. Ha a szociáldemokrata és szabadkőműves tábor is ilyen kevésbé lelkes katonákból állana, akkor ők sem volnának képesek sikereket elérni.

Milyen tanulságokat vonhatunk le ezekből? A katolikus szervezetek a szociális kérdés keresztény szellemű megoldását tüzték ki feladatuk gyanánt. Ez a cél azonban csak úgy érhető el, ha az összes katolikusok megfelelően támogatják. Koldusnak nevezik azt, aki másoktól előnyöket fogad el — vizontszolgálat nélkül; arra kell törekedni, hogy a katolikusok soraiban ne ilyen koldus szellem legyen urrá.

A Demke szabadkai internátusa.

Suaviter in modo, fortiter in re. Eddig nincs okunk arra, hogy módban is erősek legyünk. A polgármesternek egyoldalu információ alapult a szabadkai internátusok ellen elejtett erős nyilatkozata feljogosítana ugyan erre, de figyelembe vesszük az egyoldalu információt.

Tehát a szabadkai három internátust lehetetlennek kell tenni a Demke kedvéért, mert a Demke szabadkai internátusában állást akarnak szerezni munkanélkülieknek. Ez a tény, és nem más a Demke részéről, amelynek internátusai meglehetősen tüntetnek a vallásérkölesös nevelés ellen. Erről azonban majd utóljára.

A főérv, mely leginkább hathat, az, hogy a szabadkai internátusokat tanárok vezetik, akik a „saját zsebeikre” dolgoznak. A Demke nem ezt teszi, tehát pártoljuk a Demkét és adjunk neki ezeket érő ingyen tel-

ket. Adjunk azért is, mert ez az internátus nagy anyagi hasznot hajt Szabadkának.

Nem őszinte érv ez, éppen ezért könnyen meg is cáfolható. Kezdjük a cáfolást az imént felsorolt érv utolsójával. Anyagi hasznot hajt a Demke internátusa Szabadkának.

Eddig Szabadkán csak a Szent Imre internátus működött 70-75 beutakóval.

Ezen internátus évenként 70-80.000 koronát költött el Szabadkán. Mert csak nem akarja a polgármester ur elhíttetni, hogy a zöldséget, húst és egyéb szükségleteket Amerikából, nem pedig Szabadkáról szereztek be. A felállítandó két új internátus szükségletét szintén itt szerzi be. Mirevaló tehát ezen letagadhatatlan tényrel szemben azt hangoztatni, hogy a Demke anyagi hasznot hajt Szabadkának?

Éppen annyit, de valószínűleg kevesebb hasznot hajt majd Szabadkának a Demke, mint ez a három internátus.

Ezt éppen olyan joggal, de őszintébben hangoztathatjuk, mint a Demke által Szabadkának biztosítandó anyagi előnyöket. Ez az érv teljesen elveszti erejét annál is inkább, mert még a szabadkai internátusok egyetlen fillért sem kérnek a várostól, addig a Demke internátusa, meg sem kezdve működését, ezeket érő telket akar magának hamis érvet ürügye alatt a várostól ingyen kioroszakolni. A Demke tehát ezen érveléssel megbukott.

A másik érv, hogy a szabadkai internátusokat tanárok vezetik. Ebben az érven is nagy a hiba. Nagy pedig azért, mert tudni illik, hogy a Demke internátusait is csak tanárok vezethetik, amint például a szegedi Demke internátust szegedi tanintézetek tanárai vezetik és nem ingyen, hanem pénzért, a teljesített munka díjáért, amit talán csak nem akarnak a szabadkai tanároktól megtagadni? A helyzet a Demke internátusainál tehát ugyanaz, mint ma és ugyanaz is marad. Ez az érv is megbukott tehát annál is inkább, mert a szabadkai tanárok internátusai is a főigazgató és helyi igazgatók felügyelete alatt állnak. Vagy talán ezek csak a Demkére felügyelőnek? Talán ma nem felügyelőnek? Tehát nem csak az internátusokat fentartó tanárok, hanem ezek is megvándorlandók, mert a Demkének ezeket érő ingyen telekre fáj

A „Lombard és Zalogkölcson r. t.” helyiségei Teréz tér 83 sz. alatt vannak. Az intézet előleget nyújt beraktározott készárúkra és nyersterményekre. Jelzalogkölcsonök, heti betétek, takarékbetétek. Kézi-zalogházi osztály nyitva reggel 8-12-ig, d. u. 2-6-ig.

a foga, s mert valakiknek, akik között tanárok is vannak, zsíros mellékfoglalkozást akarnak a Demke révén biztosítani?

Mindez a kérdés nem csak jogos, de szükséges is a polgármesternek a csütörtöki közgyűlésen elhangzott egyoldalú és igaztalan érve után.

Majd rátérünk az ügy egyéb oldalaira is.

Kultur levél Dunabökenyből.

Dunabökény is már a haladás jegyében áll. Dühöng a kultura. Most bucsu alkalmával pedig oly nagyfokú kultúresemény történt, mely megérdemli, hogy a történelem megörökítse.

Épp egy éve, hogy a „dunabökenyi“ megörökítette az „első iskolai bált“, — nekem jut az a nagy szerencse, hogy a másodikról beszámoljak. A tavalyi bál „jól“ (?) sikerült, de nem azért kulturváros Dunabökény, hogy az ideit ne sikerüljön jobban. Haladtunk! Jól tudja a bökenyi tantestület a pedagógiát, ezt bizonyítják a tények, melyekből azonban az is világos, hogy eredetien fogják fel az iskola célját. A bökenyi iskolának is az a célja, hogy gyermekeket az életre képesítse. Ezt meg is teszik a tanítók év közben, hogy mily eredménnyel, azt Faragó tanfelügyelő tudja legjobban. Buzgóságuk még több eredményt akar látni, azért a nagyobbakkal is törődnek és fáradságnak. Előkészítik őket az életre még pedig legelőször az intelligenciát. Már pedig a társadalmi élet alapja a házasság — tehát azt kell különösen előmozdítani. Miként pedig az ovoda a tanítás legelső foka: azon képen a tánc is első lépés a házasság felé!

Talán ezen költői hasonlat vitte rá őket az idén is, hogy bucsukor az ovodában táncoljanak. Könnyű bálozni — ha van intelligens fiatal ember — de Bökényben csak egy volt. Ez, dacára rendkívüli tehetségének, nem képes mulattatni és táncoltatni annyi bájos kisasszonyt és mamát. Jött is segítség Ujvidékről, — no meg, Palánkáról, eme híres városból.

Haladtak az idén! Tavaly még száraz torokkal ropták a táncot az ovodában, az idén már a mellette lévő tanteremben sőtés is volt. Ott ittak az „öregek“, kik csak „bökenyi négyest“ tudnak táncolni! Külön hely a sörös hordóknak, a „pincér“-nek (hétköznapi kanász!) az öregnek és a frakkosoknak. (Ilyen is van már!)

Lehet még többet is kívánni egy iskolától? Én nem hiszem. Hátra van még, hogy a hölgyek diszes sorát megemlítem, de kérve kértek (nagyon szerény ibolyák), ne tegyem ki nevüket.

A fiatal urak azonban lovagiasságukban többet is tettek még. Szerenádöt is adtak, minthogy pedig a fizetésjavítás idejében sem tellett bandára, hát 3—3 összeált, fogta a templomi (!) harmoniumot az iskolából és

vitte az ablakok alá. Egy játszott remegő szívvel, a többi meg a holdat szopogatta addig. Lám ilyen találékony a m. kir. bökenyi ész, mert ez csak páratlan zenei esemény! Természetesen a németek is bámulnak és csodálkoztak, miként lehet manapság női sziveket hódítani.

Ezen szerenáddal be volna fejezve történetem. Végül csak bámulattal adózom a rendezőknek, táncolóknak, ivóknak és az ajtónállóknak a nagy kitartás mián.

Szerénységemben csak a tavalyi kérdéseket szeretném megismételni — de ugyis hiába minden. Lesz ott jövőre is tánc és ivás — de nem lesz ott az iskolákban katólikus szellem, mindaddig, ameddig ily pedagógusok lesznek Dunabökényben; mert az világos, hogy olyanok, kik az iskolákban csak táncolni tudnak, meg inni, azok képelenek a gyermekekbe más szellemet önteni, mint amilyen ő bennök van. Azért pang ott a kath. társadalmi mozgalom, mert a tanítók ilyenek. — (Tisztelet a kivételnek.)

Legeslegvégül azt szeretném még tudni, nem létezik-e valami § arra nézve, hogy többször is lehessen bált tartani az iskolahelyiségekben, vagy talán csak egyszer egy évben szabad? Jó volna, ha erre felvilágosítást adnának, mert Dunabökényben többször is tartanának bált.

A jámbor svábok ugyanis nagyon csodálkoznak, hogy az „urak“ csak egyszer (!) táncolnak évenként az iskolában és még jobban azon, hogy még sem viszik el a bökenyi kisasszonyokat a fiatal urak, pedig rendelkezésükre áll a templomi harmónium is a szívek meghódítására, sőt, amint hallom, még hozományt is adnak majd, csak hogy megszabaduljanak az „iskolai bálaktól“!!

Különbömben meginvítálok mindenkit jövőre az „iskolai bálra“. A helyiség is növekszik, mert a két új tenterem is készen lesz már.

Teljes tisztelettel
Egy jelen nem volt.

Espereskerületi papgyűlés Doroszlón.

Az apatini espereskerület lelkészkező papsága f. hó 30-án tartotta rendes félévi tanácskozását Doroszlón, melyen megjelentek Nagel Máté kerületi esperes, Flach István, Török Gyula, Knézy Péter, Rechner Konrad, Bálint György plébánosok, Littvay Péter administrator, Schöb X. Ferenc, Dallmann Nándor, Beretich Marian, Cziok Ignác és Kertész József káplánok.

Tíz órakor Knézy Péter doroszlói plébános csendes szent misét mondott, utána a kerületi esperes meleg szavakkal nyitotta meg a gyűlést és a mai kor hitetlen és romlott szellemével szemben a legintensebb munkára szólította fel paptársait.

A legutóbbi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és tudomásul vétele után a zen-

ta esperesi kerület átirata került tárgyalásra, a husvéti időszak meghosszabbítása ügyében, melyhez a gyűlés némi módosítással hozzájárult. Ugyazintén elfogadtattott a dusnoki kerület átirata is.

Több más rendbéli tárgy megbeszélése után az érseki körlevelek behatóbb tárgyalásával foglalkozott a gyűlés.

Majd Rechner Konrad apatini plébános tett jelentést, mint a kerületnek népszövetségi képviselője, s többek között rámutatott arra a sajnálatos eseményre, hogy az „Uj Lap“, melynek megalapításához annak idején épen a kath. papság járult hozzá leg-hathatósabban filléréivel, az újabb időkben nem eléggé meleg pártolásban részesítette a kath. érdekeket egyedül hathatósan támogató néppártot, mely eljárásban hálátlanságot lát az Uj Lap igazgatósága részéről, miért is indítványozza, hogy a gyűlésből kifolyólag a kerületi papság aggodalmának adjon kifejezést ezen eljárás fölött, és az „Uj Lap“ részvénytársaság igazgatóságának figyelme arra felhívassék, hogy a néppártot a jövőben melegebb támogatásban részesítse. Indítványát a gyűlés elfogadja, valamint egyéb jelentéseit is tudomásul veszi.

Utána Knézy Péter doroszlói plébános azt az indítványt tette, hogy a gyűlésből kifolyólag kérelem terjesztessék fel a megyés főpásztorhoz a káplánok javadalmának javítása iránt. Indítványa általános lelkesedéssel elfogadtattott. A nemes szív szólt meg ebből a nagylelkű emberből, mely sok munkatársának súlyos anyagi helyzetén óhajtott segíteni, mert tagadhatatlan dolog, hogy némely helyen annak a szegény káplánoknak, akinek pedig bőségesen kijut a munkából, a legnagyobb anyagi nehézségekkel kell küzdenie.

Majd Török Gyula gombosi plébános tett még egy indítványt, mely után a tetteket olvasták fel: Knézy Péter, Bálint György és Kertész József. Dicsérettel elfogadtattak.

Az elnöklő esperes szavai és imája után a gyűlés véget ért.

D.

Forgácsok.

A csütörtöki közgyűlésen dr. Biró Károly a szabadkai internátusok három vezető tanárjáról nem a leghízelgőbb jelentést tette. Financziális spekulációkat akart a nyakukba varrni. Kérem, kérem. Valahogy így hangzott a kritikája. A polgármestert ösmerjük ugyis, mint szavainak megfontolt emberét, de meg szabadalmazott spörmeisteri műveltségében is... (Per tangem, hogy mennyit spórolt a városháza és a palicsi építkezések körül, azt a pesti Jakab ur fogja megmondani). Ahhoz azonban sok szó fér, hogy a leendő Dmke internátus emberei mind a tiszta idealizmusért rajonganának e?! Azt gondolom inkább, hogy annak a Dmkének sok a kis Lieblingje, akiket el kell helyezni. Másutt álláshoz nem tudnak jutni tehát Szabadkára kell löcsölni egy internátust és szabadkai pénzen eltartani a kedveseket. Vagy nem így volna? Hogy mindezekért miért kellett aztán három derék tanáron végigválni, ezt már nem kapiskálom. No de majd ad a Dmke egypár zsidót, azok előtt majd hajlonghatnak. Ezeknek a jól teljesített szolgálatok után elég egy polgármesteri nyakleves is. Lakbérpótléknak is felhasználhatják.

MAGYAR VULKÁNCEMENTGYÁR Részvénytársaság

Központi iroda: Budapest, V., Sas-utca 25. Telefon 107-16.

Gyártelep: Selyp, Telefon Hatvan 46.

Ajánl: Elsőrendű Selypi portlandcementet, Vulkánportland cementet, kitűnő minőségűt, mely a portlandcementszabványait 50-%al tuhaladja.

Képviselő: Karsai Bertalan Szabadka.

1311

Képviselő: Karsai Bertalan Szabadka.

Furcsa érzés, mikor az ember 5 perccel lekési a vonatot. De azért lármát csapni nem volna érdemes, inkább igazítsuk meg az órákat.

A nemzetek életében egy hónap még egy percet sem jelent. Öt perc — öt hónap sem. S micsoda változás öt hónap alatt.

Justh Gyula most érkezett oda, ahol öt hónappal előbb kellett volna lennie. Most már elfogadná elnöknek Apponyt, sőt elnöknek Rakovszkyt is. A pártjában nem diktátoroskodott, azt a fűzfán fűtyülő rézfokosát se forgatta, de hogy forgatta. Híveinek többsége Rakovszkyra szavazott. Viszsatértek a koalícióhoz, melyet felrugtak, legázoltak, összetörték, mint a flaskót szokás, mikor azt kell megmutatni, hogy ki a legény a csárdában.

No hát megmutatták. S most Justh a fődrótos, aki összeragasztaná a széttört fazekat, ha tudná. Most már kell nekik Apponyi, sőt Rakovszky is, még pedig, még pedig — uti figura docet — az 1911. január 1-én okvetlenül és föltétlenül felállítandó önálló bank nélkül.

Megérkeztek a józan észhez. Mindössze öt perc késéssel. De ezzel aztán épen elöget késtek. Fognak-e tanulni? Nehéz kérdés. A józan belátás olyan állomás, ahol sokan átutaznak, ha muszáj.

* * *

Hogyan lesz az ember antiszemita? Pechem volt a napokban. Egyik szomszéd faluban voltam, ahol bérkocsi csak mérsékelt számban karikázik az utcákon. S olemnebb alkalmakkor aztán megcsik, hogy az élelmes sógor egész frekvenciára való passzt helyez el döcögős járművén. Két zsidó vallású urnóval kerültem egy kocsi. A dolgot elég jól indult. Megfértünk volna szépen. Ahogy a kocsi épen neki fohászodott, megjelent a szomszédos boltajtóban egy majdnem policeiwidrig zsidó arculat s eképen ripakodék vala az egyik nőre, hogy nem fél-e nagysága, egy kocsi ülő, egy antiszemita?! A nők mulattak a finom hitsorsos uri eljárásán?! A dolog könnyebb megérthetése céljából pedig megsugom, hogy azért deklaráltam antiszemitának, mert nevezett „uri“ zsidónak egypár finomabb stiklijét e lapok hasábjain megékeltem. Ezért vagyok én antiszemita, csak is ezért. Ezért esett meg az az utcai veletlenség is. Hja, ha izlést is egy koronáért lehetne venni, mint a magyaros nevet! De az izlés, az uri modor, az ugy születik az emberrel.

Samu.

Tudományos megfigyelések a moszkvai császári orvosi egyetemen megállapították:

„Valamennyi hashajtó ásványvíz között a Ferenc József-keserűvíz glaubersóban és keserűsóban a leggazdagabbnak bizonyult. Ennél a sajátosságánál fogva, melyet még fokoz az, hogy szódabikarbóna tartalommal is bír, minden más hasonló ásványvíz fölé helyezendő. A természetes Ferenc József-keserűvíz még kis adagok használata mellett is, gyorsan és biztosan ható hashajtó.“

A valódi Ferenc József-keserűvíz csakis teljesen természetes állapotban, minden hozzátétel nélkül kerül forgalomba és ásványvízüzletekben, gyógytárakban és drogeriákban kapható.

Bojkottáljuk a Bács megyei Naplót.

Aki a hitet becsüli és tiszteli az erkölcsöket; aki családját szereti és félti a megromlástól;

aki gyermekeinek erkölcsi tisztaságára gondos szülőként ügyel, hogy a gyermek jó erkölcsös, nemeslelkű, fenkölt gondolkozású ember és jó hazafi legyen;

akit tud lelkesíteni a társadalom tisztasága, a hazának jövője boldogsága,

az ne vegye meg a Bács megyei Naplót, az ne menjen olyan üzletekbe, ahol a Bács megyei Naplót árulják, az hasson oda, hogy ez a lap minél kevesebb családba férközhessen be, és ahová eddig jutott, oda többé be ne bocsássák.

Szent Imre fiúnevelő intézet.

Az évek óta fennálló Szent Imre fiúnevelő intézet tágas, szellős termeivel, akácokkal betöltött hatalmas udvarával kényelmes otthont nyújt gimnáziumi és polgári iskolai tanulóknak. Gondos ápolásával, állandó és lelkiismeretes felügyeletével, szigorú vallás-erkölcsi elveivel a szülői házat pótolja az otthontól elszakadni kénytelen fiuknál. Egészséges, házias étkezés. Az évi ellátásdíj 500 korona.

Jelentkezéseket elfogad és prospektust küld.

Hervanek Ödön

r. kath. hittanár, igazgató.

HIREK.

Kérelem előfizetőinkhez.

A negyedév lejártával kérjük előfizetőinket, szíveskedjenek az előfizetési díjakat beküldeni.

A Bácskai Napló szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Lelkigyakorlatok.** A bácsi szentferencrendiek kolostorában a szokásos évi lelkigyakorlatok a főtisztelendő lelkész kedő papság számára a kegyelmes Érsek ur Öccellenciája jóváhagyásából, az idén augusztus 2—8. (I. turnus) és aug. hó 8—12. (II. turnus) lesznek megtartva. A sz. gyakorlatok lelkivezetője P. Zdravec István lesz. A jelentkezések a bácsi zárdafőnökhöz intéztessenek. Zárdafőnök

— **Plébánia átadás.** Tavanakuton Romics Gergely plébánosnak ma adják át hivatalosan a plébániát. A plébános ez alkalommal vendégül látta a szabadkai városi tanács négy képviselőjét: dr. Vojnich József, dr. Hoffmann Kálmán, dr. Vojnits Ferenc tanácsnokokat és Völgyi János I. aljegyzőt.

— **Tanácsülés.** A tanács ma délelőtt rövid ülést tartott a polgármester elnöklése alatt. A polgármester szabadság ideje alatt is elnökölni fog a hetenkint kétszeri tanácsüléseken.

— **Új tanár Baján.** A ciszterci rend főnöke Holczinger Titusz, hercegfalvi ciszterci rendi káplán a bajai főgimnáziumba helyezte, ahonnan Szilágyi Jenő tanár nyugalmába vonult.

— **Részleges tisztújítás.** Magyarok-nizsán részleges tisztújítás alkalmával számvevőnek Gajó István, árvaszéki elnöknek pedig dr. Bata Lukács lett megválasztva. Acél Aurél v. számvevő a kijelölt bizottság által nem jelöltetett. Bár a kandidáló bizottság törvényes akadályra hivatkozott eljárásánál, mégis a városban tisztában vannak a mellőzés politikai hátterével.

— **Jubiláló igazgató.** Zentáról írják: Szép és bensőségletes ünnepeltetésben volt része szerdán, az iskolai évzáró ünnepség után Szücs Lajos főgimnáziumi igazgatónak a tanári kar részéről, melynek szónoka Mé-

száros Lajos megindító szavakban emlékezett meg a szellemi s főképen a tanári pályára ezer nehézségéről s a 30 éves szolgálati idejét becsülettel betöltő ünnepelt érdemeiről. Az igazgató meghatottan mondott köszönetet s továbbra is kérte tanártársai bizalmát, szeretetét. Az intézetben kívül állók is számosan üdvözölték e napokban a jubiléumot.

— Tisztartó ur a tilosban vadászik.

Ily címen közölt hírnök téves információ útján került lapunk pénteki számába. A tény az, hogy a csendőrök kihágásnak minősítették azt, hogy Krisztkovics Dénes keletibai tisztartó vizsla kutyával de jogos területen vadászott engedélyezett vadnemre vagyis vizi vadra. Ennek felhagyására szólították fel a tisztartót, aki ezt a vadásztörvények szerint nem tartotta jogos követelésnek és kijelentette a csendőrök előtt, hogy ebbeli parancsukat nem teljesíti. Ezen párbeszédnek azonban a legsimább modorban folytak le, amit a csendőrségi beadvány is igazol.

— A Bácskai Napló panaszkönyvé-

ből. Panaszos levelet hozott ma délelőtt a posta a VI. kör Köhid utcai lakosoktól. A levélben azt panaszolják el a Köhid utcáiak, hogy olyan dögleletes abban az utcában a levegő, a sok árokba dobott döglött liba, kacsa, macska annyira megfertőzi a jó júlusi levegőt, hogy lehetetlen ott már tovább maradni. Ok inkább kíváncsiak abból az utcából, mert ha már most ilyen ott az állapot, mi lesz akkor a kánikulában. Panaszosok kérnek bennünket, hogy tegyük szövé ezt a türelmetlen helyzetet az ujságban, talán valamelyik városatyának megcsik a szíve rajtuk és szövé teszi azt az obtyinában. — Mi szíves készséggel helyt adtunk a panaszoknak. Csakhogy későn jött, a nyári obtyina már elmúlt és csak késő őszkor jön újból össze, addig pedig a Köhid utcáiak bele is szédülhetnek az utca illatától az árkokba.

— A felvidéki hírlapírás köréből.

A Kassán megjelenő Felvidéki Ujság c. kath. szellemű napilapnál szerkesztőváltás történt Holló Ferenc az eddigi felelős szerkesztő helyett Karaszky Csaba Odön hírlapíró lett a szerkesztő. A lap főmunkatársa pedig báró Josika Gyula író.

— Irodalmi estély Szabadkán.

R. Kovács Laura budapesti művésznő a hazai és külföldi jeles írók remekeiből dal és irodalmi estélyt rendez Magyarországon minden városában. A művésznő legközelebb — már a jövő héten Szabadkán fogja megtartani a művészestélyt.

— Idomított tengeri oroszlanok Szabadkán.

A városi szabályrendelet értelmében a városi színházban csakis színészek szerepelhetnek. Berzac Ashcroft angol hajós kapitány, aki Londonból kiindulva idomított tengeri oroszlanjaival és tengeri kutájával az összes világvárosokban mindenütt színházakban szerepelt, Szabadkán tekintetbe véve a fenti rendeletet, július hó 5—8-ig a Hungári nagytermének ujonnan föllalított színpadán fogja idomított foxait bemutatni. Ezek az idomított tengeri szörnyek, melyeknek a hazája az északi jegestenger, a színpad deszkáin hihetetlen ügyességel zsongörködnek, foot-ball játszanak, bohóckodnak és teljes zenekari produkciókat végeznek. Ugyanezekkel a fokákkal Vilmos császár óhajára Ashcroft kapitány bemutatta a fenti produkcióit Vilmos cászár és udvara előtt is. A kapitánynak még külön lává nyosságai társulata is van, mely az idomítási mutatóvány előtt fog szerepelni. Az impresariója, ki őt Európán át vezeti, Székely Dávid magyar úgíró. Európai körutjuk a befejezés felé közeledik s már csak Szabadka, Pécs, Zágráb és Fiume van hátra, azután a fokákat hajóra rakják, mert Ashcroft kapitánynak szerződése szerint augusztus hó 1-én működését a londoni Hippodromban kell megkezdeni. A szabadkai négy előadásra jegyek hétfőtől kezdve előre válthatók Heumann Mór könyvkereskedésében. Helyárak: Fentartott számozott hely 3 korona, számozott első hely 2 kor., II. hely 1.50 K., III. hely 1 kor. Allóhely 50 fillér.

— **Letartóztatott szabadkai tolvajok.** Magyar József és Pintér Ferenc szabadkai rovtomultu csavargókat Kecskeméten lopás miatt letartóztatták. A kecskeméti rendőrség ma értesítette Szabadkát dícső szülőiteinek elfogásáról és egyben érdeklődött a két csavargó szabadkai szereplése iránt.

— **Országos vásárok.** Óbecsén július 2, 3 és 4 én van az országos vásár. Szóregben pedig 10-én. Vészmentes helyről állatok felhajthatók.

— **A kapitány ökrei.** Szegedről táviratoztak a szabadkai rendőrségre, hogy László Kálmán pusztai kapitány gazdaságából az éjjel két ökröt ellopták. A tolvajok alítólag Szabadka felé vették útjukat. A rendőrség nyomozza az ökröltolvajokat.

— **Gondos szülők figyelmébe** ajánljuk a Széchenyi kath. főnevelő-intézetet. A lelkesmeretes felügyelet mellett a fősúlyt a tanulmányi eredmény elérésére fektetjük, azért az intézet tanárai a növendékekkel a napi leckéket korrepetálják, s szükség szerint instrukciót adnak külön díjazás nélkül. Teljes ellátás tanítással együtt havonta 80 korona. Prospektust küld *Koncsek Kálmán* főgimn. tanár Szabadka, VI. k. István-utca, 79. az intézet vezetője.

isk
ar
D

Megy a tolvaj szabadságra. Börtönből az aranykalászközé.

Törvényszéki riport.

Ma délelőtt nagyot nyikorgott a szabadkai törvényszéki fogház egyik sötét börtönfolyosóján a porkoláb kulcsa. Egy másfélévi börtönrre ítélt rabnak adták tudomására, hogy két havi vakációt, aratási szabadságot kapott az igazságügyminiszter jóvoltából. Mehet a családja körébe, mehet az aranykalászközé aratni, lefejezni azokat a kis buzafejcskéket, amelyekből lesz az élet...

Vig Budár József az elítélt rab, akinek a posta ma örömet hozott. Már nem fiatal ember, ötvenen is túl van, de életéből több évet töltött börtönben, amely szürke hajszálakat is kölcsönzött már az öregedő Vignek. Pár hónap előtt ítélték jogerősen másfél évi börtönrre Vig Budár Józsefet több rendbeli betöréses lopásért. Vig, aki már idők folyamán süket lett, valóságos réme volt a szegedi és a radonováci szülőeknek.

Nem volt budárház, ahova éjjelenként elne látogatott volna süket Vig Budár József. Most egy éve emberölésért is ült a vádlottak padján a süket betörő. Ekkor azonban fölmentették, mert elfogadták az önvédelemmel való védekezését.

Most két hónapi aratási szabadságot kapott igazságügyminiszteri engedéllyel. Ma jött meg a kir. törvényszékre az engedély megadása és nyomban tudatták is a vén betörővel.

Zokogva vette tudomásul az engedélyt, aztán összepakolta szegényes holmiját és a törvényszék hátsó kapuján szinte lopva elosont...

Holnap már kaszával kezében az aranykalászközé búzatengert aratja a dohos levegőjű börtönből szabadult rab.

Vér a fürdővonaton.

Egy utazó hüvelykujját lemetszette a kalauz.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap délután a Szeged-Szabadka között közlekedő ugynevezett fürdővonaton nem kis ijedséget okozott egy jegylyukasztó kalauz, aki a kocsi csapóajtójával lemetszette egy bécsi utazónak balhüvelykujját és több ujját pedig megsebesítette.

Az esetről tudósítónk a következőket jelenti:

Tegnap pénteken délután 3 óra 47 perckor a Szegedről jövő fürdővonaton Horgos állomás közelében egy kis incidens volt. Alig hagyta el a vonat a horgosi állomást, a vonat szegedi kalauza — mint rendesen — lyukasztgatni ment a jegyeket a kocsikba.

Az egyik III. osztályu kocsiban ült Brandeisz Simon 30 éves bécsi kereskedelmi utazó, aki a kocsi ajtajában állt, és balkezével a csapóajtó szélére támaszkodott.

De jött a kalauz. Komolyan és sietve. Csapkodta az ajtókat, mint ez már a kalauzoknak általában a szokása.

Ezt a csapóajtót is hirtelen becsapta a kalauz, anélkül, hogy az utazó kezét észrevette volna.

Beecsapta és nyomban utána éles jalkiállítás hallatszott és a kocsiban utazók akkor már csak a bécsi utazó hüvelykujját láthatták a kocsi padlóján. Az éles ajtó a balhüvelykujját teljesen lemetszette, a mutató, középső és gyűrűs ujjából pedig kipattantott egy darab húst.

A megrémült kalauz látva vigyázatlanságát, azonnali segílyt nyújtott az utazónak, zsebkezdővel átkötötte kezét.

A királyhalmi állomáson aztán az épen a vonaton utazó dr. Rennich János horgosi orvos bekötözte a sérült ujjakat.

A királyhalmi időzés miatt a vonat néhány pernyi késéssel futott be.

Itt aztán a pályaudvarról a Mária Valéria kórházba szállították az utazót, akinek sérülése az orvosi vélemény szerint 8 napon belül gyógyul.

Az utazó a kalauz ellen a feljelentést megtette gondatlanságból okozott testi sérülés vétségéért.

Kidölt a fa

nem mandolástól
de tövestől.

Összetört egy villanyoszlopot.

Saját tudósítónktól.

Karácsonyi Arpad szabadkai tanító Füzfás-utcai házának udvarában egy gyönyörű terebélyes kőrisfa terpeszkedett a mai napig és adott hús árnyékot az egész udvarnak.

A kőrisfának ma eljött a végzete. Az idő vasfoga győzedelmeskedett a vén kőrisfán: ma délelőtt nagy robajjal kidölt. Kidölt, még pedig nem is mandolástól, mert hisz kőrisfa volt, hanem tövestől. Egyenesen az utca felé dőlt és agyonütött nem egy embert vagy állatot, óh, nem! — hanem egy villanyoszlopot. Azonkívül kidöntötte a kerítést, a villanydrótot leszakította úgy, hogy a forgalom, ami a Füzfás-utcán nem épen nagy, néhány órára megakadt.

Néhány órai munka után sikerült csak a hatalmas kőrisfát eltenni — a láb alól. Osszevágták, darabokra szeldelték az egykor büszkén álló terebélyes kőrisfát és talán már holnap tüzelőanyagának használja föl az élelmesség.

TÖRVÉNYSZÉK.

Bűnügyi főtárgyalások. A szabadkai kir. törvényszék, mint büntető bíróság által főtárgyalásra kitűzettek: Julius hó 6 án. Gáspár György és 2 társa többrendbeli lopás és orgazdaság büntette.

SPORT.

Mercur S. P. — Bácska Sz. A. K. Ma vasárnap, július 3 án délután hat óraker tartja a „Bácska” szabadkai atlétikai klub mérkőzését a „Mercur” Sport Klubbal. A mérkőzésre belépődíjat nem szed a vezetőség. A mérkőzés lefolyása már csak annyiból is érdekesnek ígérkezik, mivel hetek óta folynak a mérkőzésre az előkészületek mind a két részről.

Azon tisztelt szülők és tek, kollegáim figyelmébe, akik kénytelenek gyermekeiket a szülői házon kívül neveltetni, megfelelő biztonságban nálam **32 korona** havi ellátási díj mellett elnyerhetik. Mert házamnál jó polg. kosztban, egészséges lakásban és állandó felügyeletben fognak gyermekeik részesülni.

Elfogadok a főgimn. alsóbb osztályaiból és polgári tanulókat. Jelentkezni lehet augusztus 15-ig **Horváth Dezső** tanító, (lakás VII., 325. sz., főgimn. közelében).

**Az Alföldi Gazdasági-Egyesület
FIUNEVELŐINTÉZETE**
főgimn., keresk. és polg. isk. tanulók részére.

Az intézet modern és egészséges berendezésével, állandó orvosi ellenőrzéssel, minden 20—25 fíu mellett egy-egy felügyelő tanárral, művelt nevelést, a német társalgásban otthoni gyakorlást, tanulmányaikban naponta kikérdezés mellett szakszerű utbagazítást nyújt növendékeinek.

A nevelés és ellátás havidíja: 50 kor. Jelentkezés: július 15-ig. Előjegyzés már most. Prospektust küld és felvilágosítást készítséggel ad az intézet igazgatója: Bölcseki Lajos főgimn. tanár. **Helybeli szülők** gyermekeinek **nappali otthont** nyújt. 1300—15—9

Szülők figyelmébe
ajánljuk az iskolai tanév kezdetére
leány és fiuintézeti fehérneműnket
paplanokat és matracokat

Wagner és Boholy

vászon-, fehérnemű- és szövött-árak
raktára Szabadkán.

Eladó: 15 lánc homok föld Palics-Fürdő területén, mely alkalmas villahelynek és szállótelepnek.

Bővebb felvilágosítást ad **Lévay Ferenc** tulajdonos Palicson és a szerkesztőség. 1339—8—1

MOST JELENT MEG!

A Divat Ujság főzőkönyve legtartalmasabb magyar főzőkönyv 300 recepte, függelék: A beteg ember konyhája, ára kötve 6 korona.

Kapható:

Krécsi A. Nándor könyvkereskedésében
Szabadka, Deák-utca, kis kápolnával szemben.
Telefonszám: 283.

Két jól gyakorolt cipész-
varrott és szeges munkára

felvétetik 1334—2—1

Pendzsits György cipésmester
SZABADKA, VIII. 1.

Melkai Györgynél I. Bajza-utca —
több hordó

fehér bor 1336—3—1

eladó.

KIDO lakás. — I. kör Bercsényi- és Katona-utca sarkán levő házban 2 utcai szoba, konyha a hozzá tartozó mellékkeliségekkel

1910. augusztus elsejétől
kezdődőleg kiadó. — Bővebb értesítést ad ++
1330—6—4 **Schweiger M. Lajos** ottani kereskedő.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály és Társai

bádogos. Szabadka, I. Kölesy-utca 254

Csajkás Lajos

órás és ékszerész. Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényképész mellett.

Dániel A. József

eserépkályharaktára. Szabadka, VI. Harmat-utca 275. Telefonszám 148

Deák István

épület-műlakatos és gépjavitó üzlete Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokesch-palota. Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat, sárkereteket, szivattyús kutakat, varrógépeket és kérékpárók szakszerű javítását, szobaesengők és telefon bevezetést és javítást.

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus, kőfaragó és szobrász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fekete, Temunovits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefonszám 371. Legelőször bevásárlási forrás

Fierst István

cukrász. Szabadka, I. kör, Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuszek M. utóda Amon Irma

virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Egressy-utca, a színház mellett.

Gál Péter

disztemetkezési vállalat. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 4. szám.

Gálik János

bádogos mester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kasza János

tűzfű, szén nagyban és kicsinyben való elárúsítása. Házhoz szállítva. Szabadka, Deák-utca 3.

Kovács Béla és Társa

varrógép-, kérékpár- és gramofon-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.

Kövecz Erzsébet

női kalapárú. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22. szám.

Kuthy György fiai

húscsarnoka. Szabadka, I. kör, Deák-utca 64. szám.

„Kühne” Mezőgazdasági Gépgyár R.-T. és az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T. képviselőisége és bizományi raktára Szabadkán Szedenik és Sebők (Vermes-ház) a nagytöplommal szemben. Interurbán. Telefon 546.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Moldoványi József

disztemetkezési vállalata. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 5

Morvai Antal és Novák Mihály

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasúti indóházzal szemben).

Nagy Varjas Rókus

asztalos mester. (VI. kör Harmat-u. 172.) Telefon 556. képzett épület, portál bolt és lakás berendezéseket.

Siflis Gyula

hentesáru-üzlete és füstöldéje. Szabadka, VI. kör, Deák-utca 1-2.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I. kör, Damjanich-utca.

Széchenyi István

épület- és bútorasztalos Szabadkán, Damjanich-utca 102. sz. a. (Lévay-ház) Zöldfa-körszomságra.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Sztipics Albert

épület- és műlakatos. Szabadka, VI. kör, Petőfi-utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Vukovits Gerő

norinbergi-, rövid-, díszmű-, női- és uridivatáru-üzlete. Szabadka, I., Deák-utca, Vermes-féle házban.

Babics és Müller

légszesz-, vízvezeték-, csatorna- és szabad. napfény :-: gázvilágítási berendező :-:

Szabadka,

Kazinczy-(Gombkötő)-utca 90. szám.

Készítünk: 1297

→ Légszesz-, vízvezeték-, csatornázás-, fürdő-szoba-, mosdó- és closet-berendezéseket

== a legmodernebb kivitelben. ==

Továbbá a szabadalmazott

NAPFÉNY-GÁZVILÁGÍTÁST

uradalmak, nyaralók,

kastélyok és bérházak részére.

A legjutányosabb árban elvállaljuk

c szakmába vágó javításokat

levélbeni felszólításokra

haladéktalanul házhöz megyünk.

Legjobb, legtisztább, ezáltal a legegészségesebb is a Schätz-féle gyári töltésű koronás dugóval ellátott

➔ **KŐBÁNYAI PALACK-SÖR** ➔

== Naponta friss töltés érkezik! ==

A következő fajokból állandó raktár:

Korona-sör | világos sörök.

Király-sör | 1294

Tavaszi sör

Bajor sör | barna

Goliát Maláta-sör | sörök.

Bak-sör

Valódi müncheni sör

A Schätz-féle palack-sör ép oly jó,

mint a friss csapolás.

➔ Olesó árak mellett 10 palack rendelésnél házhöz szállít ➔

NOJCSEK GÉZA,

== a Schätz sörök főraktárosa. ==

TELEFON-SZÁM: 222.

Uj temetkezési vállalat.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a Deák-utca és Beresényi-utca sarkán levő (Huspiac) Fimpl-féle házban

uj temetkezési vállalatot

nyitottam.

1818-9

Vállalatom a legmodernebb berendezésű, megfelel a leggazdagabb és a legszerényebb igényeknek. Észert vállal el mindenféle temetést.

Üveges kocsiaim művészies készítmények.

Értekezések a legdiszesebbtől a legegyszerűbbig raktáron.

Fakoporsókban nagy választék. Mindkettőtől felnőttek, középkorúak és gyermekek számára.

Ére és más műkoszorúk a legnagyobb választékban.

Vállalatomat ajánlva tisztelettel

Telefon szám 15.

Horváczky Máté.

Ajánljuk saját készítményű

SIRKÖVEINKET

a legelőször gyári árban. 1197

Elvállalunk mindennemű

KOFARAGÓ- ÉS GIPSZ-MUNKÁKAT,

betűk kivésését és aranyozását.

Költségvetések és rajzok díjtalanul.

Egyben felkérjük a nagyérdemű közönséget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne,

győződjék meg olesó árainkról.

Fekete Dezső és Társai

Palatinus-Bartus

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-ház (Huspiac).

Egy szép birtok

eladó a Kiskunhalasi határ szélén Szankhoz egy negyed óra, Majsához fél óra. Száz katasztrális hold elsőrendű szántó, kaszáló, gazdasági épületekkel ellátva. 3 hold tiszta faj, karos szőlővel. Egy hold gyümölcsösvel örök áron azonnal eladó kedvező fizetés mellett. Értekezni lehet 1304-21

özv. Rokolya Pálné

tulajdonossal Halason, vagy

Mondovits Gergelynél

Szabadkán, Mátyás-utca 56. szám alatt.

PALAFEDÉSEK.

Van szerencsém a nagyérdemű építőközönség becses tudomására jutni, hogy nálam

a legjobb palák elsőrendű minőségben

raktározva vannak minden színben és méretekben, s így én a legjobb anyagból a legolcsóbb árak mellett készíthetem a

PALAFEDÉSEKET,

melyekért mindenkor a legmeszebb menő szavatosságot vállalok.

Mintákkal, költségvetésekkel

mindenkor díjtalanul szolgálok, ezíránt kérve a nagyérdemű építőközönség pártfogását, melylyel maradtam kiváló tisztelettel 1241-28

Béla János

cserép- és palafedőmester.

Lakásom és anyagraktáram:

V. kör, Bajai-út 756-ik szám.

Telefon 454.

A pécsi országos kiállításán legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia orgona- és harmonium-gyár PÉCS.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnymatú (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos árak mellett művészies kivitelben.

Raktáron kitűnő hangú harmoniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindenemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Alapított 1867. évben. 245-80

Légnymatú és electro berendezések.

Kereskedők

részére szükséges pénztári bárok 100 lappal, sz. mozva és füze 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

céglapirat nélkül 100 darabonként 30 filléért kap. : : : hatók a : : :

Szent Antal Nyomda- és

Irodalmi-vállalat

mint szövetkezeti

IV., Rákóczi-utca 20.

A ftdő papság szives pártfogásába ajánlom templomi viaszgyertya-gyáramat,

melyben a legfinomabb

nem füstölő és nem csepegő gyertyák kaphatók.

II. r. gyertyáim jobbak mint a külföld I. r. gyertyái.

Arak: 5 kiló szent Jeromos-féle á 5 kor. 60 fillér, összesen 28 korona.

5 „ I. rendű gyertya á 4 „ 40 „ „ 22 „

5 „ II. „ „ á 3 „ 80 „ „ 19 „

5 „ III. „ „ á 3 „ 20 „ „ 16 „

A szállítás és csomagolás portómentes.

Kapható finom tömjén, olaj, bél, füstölőszén, Guyon-féle öröklámpa-készülék,

mely bármilyen öröklámpába illeszthető.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Számtalan elismerő levél.

Kiváló tisztelettel

Resch József viaszöntő Zombor. 939-46

„Keresztények Hitelszövetkezete“

Szabadkán, I. kör. Damjanich utca Kovács Antal ur házában

folyó évi július hó 1-én megnyilik.

A szövetkezet üzletköre kiterjed:

a) Hitelnyújtásra. b) takarékbetétek gyümölcsöző kezelésére, c) ipari és gazdasági eszközök beszerzésének megkönnyítésére, d) ipari és gazdasági produktumok értékesítésének előmozdítására és eszközzésére; e) gabonarakta felállítására; f) bérlő szövetkezetek alakítására és g) munkaházak építésének előmozdítására.

Egy üzletrész értéke 50 korona,

mely összeg heti 1 koronás részletekben fizetendő be.

Üzletrészek jegyezhetők: Dr. Veréb Gyula ügyvéd Szabadka, Bem u. 134. sz., Dugovich Imre IV., Rákóczy u. 20. sz. és a taggyűjtőknél.

Az igazgatóság: dr. Antunovich József, Bartek Károly, Gulyás György, Gál Péter, Hegedüs Lénárd, Jung Mátyás, Kuluncsics Tamás, dr. Veréb Gyula.